

עשה היפך הדין או עכ"פ היפך הלפנים משה"ד. וזה פועל גם על יחסם בכלל לנושאי תורת החסידות ולתורת החסידות עצמה, בה בשעה שעיי שינוי קטן באיזה ביטויים אשר בהסיפור, סרה כל התמי. וכיון דרובא דרובא של הסיפורים עברו דרך כמה צנורות, ודאי הוא אשר הביטויים אינם מדויקים כ"כ. ובפרט — בהעתק מלשון ללשון.

ואביא שתי דוגמאות:

א) סיפור ש"א עמוד ש"ט ואילך. שהוא בסתירה לכל ענין של המגידים. ובמילא כמה באים למסקנא שאלו שהשתמשו במגידים וכיו"ב — לא שמו לב ולא רצו להדר להיות עמלים בתורה וכו'.

האמת אודה שגם אני נתקשיתי זה מזמן בענין זה, עד ששמעתי סיפור מכ"ק מו"ח אדמו"ר בשם הצ"צ, שאמר אשר בנערותו רצה אדמו"ר הזקן ליתן לו במתנה ידיעות בתורה, וענה בסגנון הסיפור הנ"ל, שתורה צריכה לבוא ע"י יגיעה ולכן רוצה ללמוד בעצמו ולהתייגע, אבל כעבור זמן נתחרט על שלא קבל המתנה, ומילתא בטעמא — שהרי ה"י יכול לעמול ולהתעמק בלימוד התורה גם לאחר שידע כבר מה שנתנו לו במתנה, כי הרי התורה ארוכה מארץ מדה, וה"י בידו הָא וְהָא, ידיעה יותר רחבה וגם העמל שבתורה.

ב) סיפור ש"ג: אשר הרה"צ ר' משולם זוסיא ציוה לחפור הקבר ולחפש שם כו' — שקשה להצדיק הוראה זו ע"פ שו"ע, משא"כ בשינוי קטן, שהדברים לאו דוקא בהקבר אלא בסביבות שלו או בד' אמות שלו, סרה כל התמי. ובודאי בהשתלשלות כל הסיפורים לא דייקו כ"כ שזה הקבר ממש — וכפי שיפרשו הקורא בספר.

דא"ג — מובא בסיפור זה כי הדבר מפורש בירושלמי, ואתענין לדעת אם ידוע לו גם מקומו. ות"ח מראש.